

Salmelan riipi, johon koottiin hukkuneet 6 vainajaa.

Salmensyövän murhepäivä 65 v. sitten

Heinäkuun 4. päivänä vuonna 1903 söivät Keitele kirkonkellot kuulutuksen kansalle surusanomien kesken jumalanpalveluksen, kesken rovasti Snellmanin saarnan. Salmen syvään oli kaatunut pieni kirkkovene ja kolmetoista henkeä oli veden armoilla. Juosten kiirehdiin hätäpaikalle. Kirkon ovelta oli tungos — häädässä saattoi olla omaisia... Salmen syvässä löivät korkeat aallot.

Siltä päivästä on tänä kesänä kulunut 65 vuotta. Se on jo unohtettu suru, sillä aika on parantanut murheen jäljet. Vielä eää henkilöitä, jotka olivat onnettomuusvenessä mukana. Eräs heistä on Anna Serafia Utrianen, o.s. Turunen. Hän on syntynyt 2. 6. 1894 ja oli silloin 9-vuotias oleva on hänen sisarensa Maria Slunga, joka asuu Yli-Vojakkalassa ja joka on Anna-sisarta nuorempi.

Kertoja Anna Serafia on syntynyt Pienessä Pörsössä Vuonamon ja Viinikkalan rajalla. Tästä lähtien, Anna Sofia Jäntin kodista on vain rauniot jäljellä. Isä oli Juho Turunen. Lapsia oli kolme tyttäret: Anna Serafia, Helmi ja Maria, poikia oli kaksi, Oskar ja Otto. Lemmikat pojat hukkuiivat Kumpusjärveen. He putosivat samaan avantoon isänsä kanssa, mutta isä ei saanut pelastetuksi poikkiaan. Hukkuneena Oskar oli 14 ja Otto 12 vuoden ikäinen. Kun sitten äiti Sofia joutui veden varaan tyttärensä kanssa v. 1903, on vesi ollut kahdesti sen perheen vaarana.

Se surullinen päivä valkeni kauniina ja aurinkoisena. Kun Viinikkalan Harjun rannasta lähdettiin, oli järvi tyyni. Kirkossa oli lasten juhlat. Sinne äiti Sofia halusi lastensa ja Ida-sisarensa kanssa. Tällä oli mukanaan lapsensa Sofia sekä tämän toveri Hilja Jääskeläinen. Ida Jäntti tyttäreineen ja Hilja olivat Pielaveden Saarelasta. Ida-sisaren kanssa päätettiin, että Jussi Lintusen laimattu vene oli liian pieni, joten otetaan isompi nuottavene, jolla matkaa jatketaan. Lintusen vene kantoi "tyynellä kolumella ja tuulella kaksi henkeä". Matkaan pyrki myös Nestor Tossavainen kahden Dahlmanin tytön sekä Lintusen tytön Inga kanssa. Kun sähä oli tyyni, arveli Tossavainen vennen kantavan heidät kaikki, otti mukanaan sekään veljensä Taavetin ja lupasi siihen vielä Harjun

lampuoin pojan Kalle Leskinen. Isä Leskinen ei ollut kotona ja äiti oli lapsivuoteessa. Pienen veneeseen tuli täten 13 henkeä. Sää oli todella rasvatuyni. Veneen ääripää oli puolittain vedessä. Äiti Sofia ja Ida-äiti sousivat, Tossavainen piti perää. Ulton kalliolla levättiin ensimmäisen kerran, sillä oli alkanut hieman tuulemaan. Äiti Sofia olisi halunnut jäädä maahan lastensa kanssa, mutta veneen luultiin kantavan saaren tyvenessä olevalla kalliolla levättiin jälleen. Suoraan halki Vuonamonlahden käyvä tuuli oli yltynyt. Aallokko näytti pelottavalta. Äiti Sofia ei olisi halunnut millään lähteä enää mukaan, vaan halusi jäädä saareen. Perimies arveli, että ei tässä vielä hätää ole. Niin lähettiin kohtalokkaalle viimeiselle osuudelle.

Venessä olevilla oli kuitenkin hiltä mielestä, sillä aallokko yltyi. Suuret laineet uhkasivat joka hetki kaataa pienen veneen. Nykyisen lossiväylän eteläpuolella Ida-täidin kädessä putosi airo suuren aallon ryöpytyssä veneen yli. Pienessä venessä vallitsi kuoleman häntä. Sofia-serkku huusi äidilleen: "Jos mennään, mennään yhdessä..." Niin menivät, sillä seuraava suuri aalto kaatoi veneen ja kaikki kolmetoista henkeä olivat veden varassa.

Aikoi taistelu elämästä. Salmelan talosta huomattiin onnettomuus ja sieltä riennettiin apuun. Samoin saapui räätäli Aapeli Pasanen Kalle-poikansa

Kertoja äiti Anna Sofia Turunen, joka oli veneessä sotajana, mutta pelastui.

kanssa pelastamaan hukkumalillaan olevia. Salmen veneeseen saatiin äiti Sofia ja Nestor Tossavainen veljensä Taavetin kanssa. Kertoja Anna Serafia sisarensa Helmin kanssa pelastui Pasanen veneeseen. Lintusen tytön pelastumista ei kertoja muistanut. Rannassa olevan suuren koivun luokse kaikki tuotiin. Siinä äiti huomasi, että hänen nuorimman puuttui ja pyysi Paavo Tikkanen hakemaan tämän vedestä. Tikkanen läksi etsimään tyttöä ja löysi hänet. Äiti oli vakuuttunut, että Maria elää. Tikkanen onki melalla Mariaa ja nosti hänet veneeseen. Maria näytti kuolleelta, mutta äiti ei uskonut sitä. Maria vietiin Salmelan ja siellä hän virkosi. Kun Tikkanen sai tytön rantaan, otti äiti Marian syliinsä alkoen kantaa lastaan, mutta joku otti tytön hoivaansa. Maria pelastui, sillä hänen "suunsa edessä oli vesikupla", kertoo Anna Serafia.

"Jumalan tahdon mukaan on määrätty ihmisen elämä. Oili ylempää määrätty, että äiti Sofian piti olla soutamassa ja viemässä hukkuneita kuolemaan. Maria-siskon pelastuminen on Jumalan ihme..." sanoo Anna Serafia uskonsa varmuudella. Omasta kohtalostaan hän sanoo: "Sato korjataan vasta sitten, kun vilja on kypsää..." Onnettomuudesta pelastuneet eivät olleet vielä silloin kypsiä. Anna Serafia sanoo olevansa nyt valmis lähtöön, mutta aika ei ole vielä täyttynyt.

Salmensyövän onnettomuudessa hukkui torpparin tytär Ida Alina Dahlman Viinikkalasta, synt. 19. 2. 1893 (10 v.), itsellisen tytär Amanda Henriikka Dahlman Koutajärveltä, synt. 21. 5. 1895 (8 v.), lampuodin poika Kalle Emil Leskinen Viinikkalasta, synt. 28. 4. 1896 (7 v.), itsellinen Ida Maria Jäntti Pielaveden Saarelasta, synt. 11. 6. 1864, tämän tytär Kerttu Sohvi, synt. 17. 3. 1892 (11 v.) ja Hilja Anna Jääskeläinen Pielaveden Saarelasta, synt. 4. 3. 1889 (14 v.). Heidät on haudattu Keitele kirkkomaahan, mutta hautapaikka ei ole tiedossa.

Pelastuneet ovat Anna Sofia Turunen ja kolme tyttäret Anna Serafia, Helmi ja Maria, Nestor Tossavainen ja tämän veli Taavetti ja Inga Lintunen. — Tapaus järkytti ihmisiä. Vainajia käytin katsomassa Salmelan riipissä, jota pitkin aikaa sen jälkeä kammottiin. Siellä oli ollut kuusi vainajaa useita päiviä samanaikaisesti. Siellä oli kuoleman näyttämö kuden ruumiin levätessä ah-

Malmensyövän murhepäivä 65 v. sitten. Keitele kirkonkellot kuulutuksen kansalle surusanomien kesken jumalanpalveluksen, kesken rovasti Snellmanin saarnan. Salmen syvään oli kaatunut pieni kirkkovene ja kolmetoista henkeä oli veden armoilla. Juosten kiirehdiin hätäpaikalle. Kirkon ovelta oli tungos — häädässä saattoi olla omaisia... Salmen syvässä löivät korkeat aallot.

Mikä laulaen tule

Keiteleen opintorhastoyhdistys järjesti viime perjantai-ilaksi yhteislaulullaan Seurakuntien leirintälaulelle. Vainiko, että yleisöä oli saapunut vain noin 50 henkeä. Sää oli aurinkoinen, mutta viileä.

Keittokokouksen takana paloi iloinen tuli. Yleisö istui joko kotokessun tai käyskenteli leirintälaulella. Ohjelman juontamisesta huolehtivat nuorisohouvoista Jouko Käthölä ja Anja Turunen. Ohjelman sisällitys laulu, paljon laulua (Tosin järveltä veneestä kuului voimakkaalla puheäänellä laulettu pätkä: "mikä laulaen tulee, se viheltäen mence...") sekä muuta yleisöohjelmaa. Mm. saatiin esittää kysymyksiä, joihin seurakuntast-

KEITELEEN UIMAPR

Keiteleen uimakoulu toiminta on päättymässä ja sen hupentuma on Pappilanniemessä keskiviikkona 31. 7. klo 18.00, jolloin suoritetaan 11 uimakandidaatin ja 4 maisterin viikkipäivien Promootorina toimii opettaja Yrjö von Koch.

Kesän uimakoulua ja samalla virkistystoimintaa ovat ohjanneet nuorisoneuvonjohtaja Jouko Tuukkanen sekä uimakoulunopettaja Oliva Saastamoinen ja Eila Tuukkanen. Leikinhajajina ovat toimineet Ritva Ihalaisten ja Selja Halonen. Uimakouluisten määrä on ollut aikaisempin vuosin verrattuna suurempi, yhteensä 124, joista suurin osa Kirkonkylästä. Opetusta on suoritettu neljässä kyläkunnassa, Kirkonkylän lisäksi Hamulassa, Kummunkylässä ja Tossavanhedessä. Opetustoiminta on tähän asti pääasiassa alkeisopetukseen ja hengenenpelastuk-

Vieraita Kirkkosaarella

Keskiviikkona vieraili Pielaveden Kirkkosaaren leirikokouksessa 28 potilasta Harjamon sairaalasta. Mukana oli myös 8 henkilöä kunnan kuuluvana. Päivän aikana vieras virkistyivät suuromalla, uimalla sekä rakkautta uikokouksessa ottelemalla.

dislaubolla matkansa, päivän seini. Sillä on kulunut aikaa 85 vuotta. VP.